No. 251 1835.

BREDASCHE COURANT,

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 22 October.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Buda. — Vorst *Leopold* en zijne echtgenoote, prinses *Louise*, zijn gisteren middag van *Brussel* naar *Parijs* vertrokken.

— Verscheidene Engelsche bladen hadden gesproken van een ontwerp, dat er van wege het bestuur bestond, om in 't geheim de kennis van gedeserteurs bij de, volgens de jongste wet op het bestand van vredemacht, uitgeleverde vreemde landgenooten voor te bereiden, dat zij, zoodra zij weder in Spanje zouden zijn, tegen, daarbij voegende, dat het ontwerp geheel onbekend was, welk bog niet tastgesteld was, eerst bij vorm *Leopold's* terugkomst van Parijs hem moet aangeboden worden.

— Heden (20 *October*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 101⅛; O. Metall. 102¾; Sp. *Guebhard* 30; Perpet. 30¾, ⅝; Leening 1834, 43¾, ⅞; Cortes 30½, ⅜; Uitgest. 14½; Nap. renten 92⅛; Sicil. 93; Rom. L. 101¼; Idre Antw. 98; Braz. 87.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den October.

De meer omstandige berigten die men heden onder dagteekening van den 10den uit Madrid heeft ontvangen, vermelden, dat de jeugdige Koningin, door openbare vreugdebedrijven en zonder dat de rust in 't minst werd gestoord, zeldaar werd gevierd. Te dier gelegenheid heeft de koningin-regentes een dekreet uitgevaardigd, waar bij welken haren kosten zullen worden opgerigt, en zulks zoolang de burger-oorlog duurt zullen blijven, onderscheiden bataillons ligte infanterie, den naam voerende van jagers der koningin-regentes.

Bij een ander dekreet van den 9den is aan de bisschoppen en hooge geestelijken gelast, voorreerst geene priesters meer te ordenen, wenschende men door dezen maatregel te gemoet te komen in de groote schade, die zoowel aan den staat als aan de kerk door het groot aantal geestelijken wordt toegebragt.

Op last der koningin-regentes heeft eindelijk de minister van binnenlandsche zaken aan de autoriteiten in de provincien bevel gegeven, om tot tijd en wijle dat de Cortes over dat gewigtig punt zouden hebben beslist, aan de drukpers zoo veel mogelijk vrijheid te laten, en slechts dan van de censuur gebruik te maken, wanneer men de godsdienst, de openbare zedelijkheid, de regten van de kroon of het karakter der koningin-regentes mogt aantasten.

De nieuw benoemde minister van oorlog, graaf *Almodovar*, is te Madrid aangekomen.

Voorts bevestigt het zich dat de juntas van Cadix, Sevilien, Alicante en Ciudad Real bij een adres aan den heer *de Mendizabal* gerigt, zich met de ijverigen van het bestuur te vreden hebben verklaard, en zich hebben ontbonden. Men vleide zich dat dit voorbeeld elders in Andalusien navolging zoude vinden. Intusschen was de graaf *de las Navas* te Madrid aangekomen, zoo het schijnt om met het ministerie nog omtrent eenige punten te onderhandelen; doch men voegt er bij dat hij den 11den weder zoude vertrekken zonder den heer *de Mendizabal* gezien te hebben, en zonder dat men zich had kunnen verstaan.

Het officiel Madridsch dagblad van den 10den wenscht het bestuur geluk, dat het, door de echt liberale beginselen te huldigen, tot zoo verre den tegenstand heeft overwonnen, en tracht overigens de bevolking tot eendragt en tot ondersteuning van het gouvernement, vooral in den strijd tegen don *Carlos*, te bewegen.

— Van de grenzen meldt het *Journal de Paris*, dat de graaf *d'Espagnac*, broeder van den heer *d'Espagnac* te Perpignan is aangekomen, en dat de generaal *Mina* die stad nog niet heeft verlaten.

Den 9den zouden de christinos eene beweging naar de zijde van Montella gemaakt hebben, waarop don *Carlos* met de zijne naar Cirafqui en Manera was teruggetrokken. *Cordova* hield de linie van Argnea met 15,000 man bezet.

— De Turksche gezant heeft gisteren aan den koning eenen brief van den sultan overhandigd om hem geluk te wenschen met het behoud van zijn leven bij den aanslag van den 28sten July. Het *Journal des Débats* vindt in alle deze pligtplegingen het bewijs dat de Porte op de vriendschap van Franschap hoogen prijs stelt.

— Men wil dat de minister van financien sints eenigen tijd tot het ontwerp is teruggekomen, om de rente der vijf percents inschrijvingen te reduceren; doch men voegt er bij, dat de uitvoering van dit plan bij de overige leden van het bestuur ernstigen weerstand vindt.

— Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is voorgelezen een besluit van Z. M., waarbij wordt vastgesteld, dat de commies van staat Mr. baron *de Constant Rebecque*, gedurende de afwezigheid van den graaf *van Limburg Stirum*, tijdelijk, in diens plaats, de betrekking van commies griffier bij de kamer zal waarnemen. Nadat de baron den eed in handen van den tijdelijken voorzitter, den heer *d'Ansury*, had afgelegd, werden door dezen benoemd twee commissien, welke zich met het onderzoeken der geloofsbrieven van de nieuw gekozen leden bezig hielden. Eene derzelve, bestaande uit de heeren *van Meeuwen*, *Dyckmeester*, *Rengers*, *van der Gronden* en *van der Star Busman*, werd belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de leden uit de provincien Noord-Braband, Gelderland, Vriesland, Overijssel, Groningen en Drenthe, zijnde de heeren *de la Court*, *Luyben* en *van den Mortel*, voor Noord-Braband; *van Rappard*, voor Gelderland; *Oetgen van Sytzama*, voor Vriesland; *Vijfhuis*, voor Overijssel; *van Swinderen*, voor Groningen, en *Kniphorst*, voor Drenthe. De andere commissie was zamengesteld uit de heeren *Dedel*, *van Heimert*, *Druyvesteyn*, *de Bordes* en *Hinlopen*, en werd belast met het onderzoek der geloofsbrieven van de heeren *Beelaerts*, *Clifford*, *Wirtz*, *van Reenen*, *Backer*, *de Jonge*, *Op den Hooff* en *Verwijj-Mejan*, voor Holland; *Snouck-Hurgronje*, voor Zeeland en *van Asch van Wyck*, voor Utrecht. De beschikken van alle deze leden goedgekeurd en dezelve toegelaten zijnde, namen zij in de vergadering. Door den voorzitter werd aan de kamer bericht, dat hij, gedurende de afwezigheid der kamer, de smartelijke tijding ontvangen had van het overlijden van den heer *van de Kasteele*, lid der kamer, ten gevolge waarvan hij, namens de kamer, het rouwbeklag aan de nagelatene weduwe had aangeboden. Vervolgens ging men over tot de opmaking eener lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap, en werden tot stemopnemers benoemd de heeren *Clifford*, *Boddaert*, *Cats* en *Kniphorst*. Er waren 46 leden tegenwoordig. Bij de eerste stemming verkreeg de heer *van Sytzama* 10, de heer *Dyckmeester* 19, de heer *Cats* 7, de heer *van Tuyll van Heeze* 4 en de heer *van Meeuwen* 2 stemmen; terwijl de heeren *Boddaert*, *Weerts* en *Sandberg* ieder één stem erlangden, en er een blanco-billet in de bus gevonden werd. Bij eene herstemming, waartoe men moest overgaan, omdat geen der leden de volstrekte meerderheid op zich vereenigd had, verkreeg de heer *Dyckmeester* 22, *van Sytzama* 14, *Cats* 6, *van Tuyll van Heeze* 3 stemmen en *van Meeuwen* 1 stem. Al wederom geen der leden, de volstrekte meerderheid verworven hebbende, ging men tot eene derde stemming over, waarbij de heer *Dyckmeester* 28 en de heer *van Sytzama* 16 stemmen bekwamen; terwijl twee blanco-billetten in de bus werden gevonden.

De heer *Dyckmeester* alsnu de meerderheid van stemmen hebbende erlangd, werd dezelve tot *eersten* kandidaat geproclameerd. Bij de eerste stemming voor den tweeden kandidaat bekwam de heer *Cats* 11, de heer *van Meeuwen* 13, *van Tuyll van Heeze* 6, *van Sytzama* 7, *Ingenhousz* 2, *Sandberg* 2, *Mulder* 1, *Boddaert* 3 en *Hinlopen* 1 stemmen. Deze stemming geene uitkomst hebbende opgeleverd, ging men tot eene tweede over, waarbij de heer *Cats* 10 stemmen bekwam, *van Meeuwen* 19, *van Tuyll van Heeze* 8, *van Sytzama* 6, *Sandberg* 1 en *Boddaert* 2, terwijl een wit briefje in de bus gevonden werd. Ook nu geen der leden de volstrekte meerderheid hebbende verworven, zoo ging men tot eene derde stemming over, waarbij de heer *van Meeuwen* 31 en de heer *Cats* 14 stemmen verkreeg: 1 blanco-billet werd wederom in de bus gevonden. De heer *van Meeuwen*, nu de meerderheid erlangd hebbende, werd tot *tweeden* kandidaat benoemd. Bij de eerste stemming voor den derden kandidaat werd gedeeld de heer *d'Escury van Heinenoord*, aftredend voorzitter, daarbij meerdere stemmen van de 46 herkozen. De verdere stemmen waren vervallen als volgt: *van Tuyll van Heeze* 1, *Cats* 5, *Boddaert* 2, *van* 2

Schimmelpenninck 1, *van Sytzama* 1, en *Vijfhuis* 1. De lijst der drie kandidaten, welke, ten gevolge van bovengemelde stemmingen, bestaan uit de heeren *Dyckmeester*, *van Meeuwen* en *d'Escury*, zal morgen den Koning worden aangeboden, waarna eene commissie, samengesteld, behalve uit de vier hierboven genoemde heeren stem-opnemers, uit de heeren *Repelaer*, *Rappard*, *van Tuyll van Heeze* en *Lemker*. Wordt voorgelezen eene missive van den secretaris van staat, daarbij, namens Z. M. kennis gegeven wordt, dat Z. Exc. de minister van financien is gelast verzonden, om zich overmorgen, Donderdag, ten een ure, te begeven naar de vergaderzaal van de Tweede Kamer, ten einde de voordragten aan te bieden, welke tot de geldmiddelen van den staat betrekking hebben. De voorzitter benoemt mitsdien eene commissie van vier leden, zijnde de heeren *van den Mortel*, *Schimmelpenninck*, *van Reenen* en *Mulier*, om den minister te ontvangen en uit te leiden. De vergadering wordt tot aanstaanden Donderdag, ten 12 ure, gescheiden.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren eene vergadering gehouden, waarin de heeren *Bijleveld* en *Lijcklama à Nijeholt*, sedert de sluiting der vorige zitting, tot leden der kamer benoemd, hebben zitting genomen.

— Maandag middag is er bij Z. M. op het paleis te 's Hage groot diner gehouden, waarop al de aanwezende leden der Koninklijke familie tegenwoordig waren. Onder dezelve merkte men op H. K. K. H. de Prinses *van Oranje*, die maandag in 's Gravenhage was aangekomen en gisteren wederom naar Soestdijk vertrokken is, benevens Z. K. H. Prins *Albert*, zondag avond uit Duitschland in 's Gravenhage aangekomen, en waar zich thans Hoogstdeszelfs Gemalin bevindt.

Gisteren nacht heeft men te 's Hage per courrier de tijding ontvangen, dat het fregat *de Maas*, kapitein *Arriens*, aan boord waarvan zich Z. K. H. Prins *Frederik Hendrik* bevindt, den 19den op de reede van Texel is aangekomen. De jonge Prins bevindt zich in den volmaaktsten welstand. Het fregat *de Maas* had den 16den mei ll. de reis naar de West-Indische kolonien aanvaard.

— Naar men vernoemt is de kapitein *H. A. Hall* van de 5de afdeeling infanterie op non-activiteit gesteld.

— In de aanspraak des Konings, in ons nommer van gisteren medegedeeld, staat: » Het crediet van den Staat blijft onwankelbaar vast; een *voortgaand* spaarzaam beheer enz." Deze lezing is die, welke voorkomt in de des middags rondgedeelde aanspraak, maar moet, volgens de *Staats-Courant*, zijn: » Het crediet van den Staat blijft onwankelbaar vast; een *voortgaand* spaarzaam beheer enz."

— Naar men vernoemt zal Zr. Ms. transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik*, liggende te Hellevoetsluis, tegen den 12den der volgende maand van daar naar Suriname en Curaçao vertrekken.

— Den 18den dezer is van het depôt te Utrecht naar de zijde van Boxmeer vertrokken, een detachement van ruim 100 manschappen der 10de afdeeling infanterie, om bij de aldaar gekantonneerde veldbataillons dier afdeeling te worden gevoegd.

— Het in onze courant van eergisteren (dingsdag ll.) vermelde, van het waarschijnlijk verongelukken der Terschellinger loodsboot heeft zich sedert bevestigd. Dezelve is in den nacht van den 11den op zee omgeslagen, bij welk ongeluk de schipper met acht man een prooi der golven zijn geworden. Deze laten na *negen* weduwen en *vijf-en-dertig* kinderen, waarvan de meeste door dezen ramp van hunne verzorgers beroofd zijn. Eene commissie, bestaande uit den burgemeester, drie predikanten en den secretaris van Terschelling, heeft zich gevormd, om liefdegiften voor deze ongelukkigen in te zamelen.

— Uit Christiania wordt gemeld, dat de koning en de koningin van Zweden, na in Noorwegen de treffendste blijken van gehechtheid ondervonden te hebben, den 6den October naar Stokholm zijn op reis gegaan, in welke hoofdstad men voornemens was het vorstelijke paar met den meesten luister te ontvangen. Op hoogstdezelfs reis door het noorden van Zweden heeft de koning aan de provincien West- en Noord-Bothnie, uithoofde van mislukten oogst, eene ondersteuning van 25,000 rijksd. verleend.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den October.

Z. M. de Keizer van Rusland heeft op den 30sten augustus een besluit genomen, waarbij Z. M. bepaald heeft, dat, daar het Koningrijk Polen, sedert naauwelijks de rampzalige gevolgen van den laatsten opstand opgehouden hadden, wederom door een nieuw ongeluk, bestaande in een algemeen misgewas, getroffen werd, er tegen de overwegenden geene vervolgingen voor het niet betalen van belastingen zullen plaats hebben.

De afdankt-gouverneur van Z. M. den Keizer van Rusland, Vorst *Menschikoff*, is te Weenen aangekomen.

Uit Odessa wordt gemeld, dat de Engelsche stoomboot *Pluto*, met lord *Durham* in die stad is aangekomen, na eene quarantaine van 14 dagen, de voornaamste Russische havens der Zwarte zee zal bezoeken.

— Berigten uit Praag, bijzonderheden omtrent het verblijf der vorstelijke personen aldaar mededeelende, zeggen, onder anderen, dat HH. MM. de Keizer en Keizerin van Oostenrijk den 9den bezoek hebben afgelegd bij Koning *Karel X*, op het slot Buschtierad.

— De bevolking van Oostenrijk, naar de geloofsbelijdenis verdeeld, bedraagt als volgt: Mahomedanen 500, Armeniers 13 000, Kalvinisten 80,000, Joden 480,000, Lutheranen 1,190,000, leden van andere hervormde kerken 1,660,000, leden der Grieksche kerk 5,040,000 en Roomsch-Katholijken 26,990,000.

— De bevolking van Petersburg is verdeeld in de volgende klassen: 42,748 edelen, 40,768 burgers, 55,207 soldaten, 11,770 geestelijken, 11,440 kooplieden en zeehandelaars, 11,094 kunstwerkers, 57,691 personen die verschillende beroepen uitoefenen, 14,665 vreemdelingen, 102,937 werklieden en huisbedienden, alsmede 141,726 boeren, te zamen uitmakende 490,046 inwoners, waarvan slechts 140,747 van het mannelijk geslacht.

— Gedurende het jaar 1834 zijn in Rusland ingevoerd 300,000 boekdeelen in vreemde talen, hetwelk 20,000 meer is dan in 1833. In dat rijk werden uitgegeven 728 nationale werken en 116 vertalingen, behalve nog 48 periodieke tijdschriften. Onder deze drukpersvoortbrengselen zijn niet begrepen 113,200 bedrukken van schoolboeken. In 1834 waren 94 schoolgebouwen ingewijd, waaronder de St. Wladimirs-universiteit te Kiew.

AANTEEKENINGEN.

Sedert den Belgischen opstand hebben de organen van het Engelsch bestuur de gewoonte aangenomen, om van de Nederlanden geen gewag te maken, dan onder den naam van Holland. Zoo lang dit alleen geschiedde in tegenoverstelling van de, aan de in opstand zijnde gewesten gegevene naamduiding van *België*, liet het zich gemakkelijk begrijpen, dat eene dergelijke benaming werd toegelaten; edoch, men schijnt thans verder te willen gaan, en den Koning der Nederlanden te willen aanduiden door de woorden: *Koning van Holland*. Eene dergelijke benaming kan echter niet geduld worden, waar die noodwendig herinnert aan dat tijdperk, toen de Nederlanders gedwongen werden zonen vreemdeling de opperheerschappij hunner landen op te dragen, die, hoe welgezind hij ook de belangen van Nederland moge hebben willen beharten, eene kroon droeg, welke zijn keizerlijke broeder had toegedeeld, en die wij gedwongen waren hem aan te bieden. De titel van *Koning van Holland* moet dan voor alle regtvaardige Nederlanders een wanklank in de ooren zijn. Het voeren van de kroon van Holland heeft bovendien iets oneigenaardigs; het strijdt tegen de vroegere gelijkheid der souvereine regten der Vereenigde Provincien, en kan van de door Holland vroeger door handel en gunstige ligging uitgeoefende suprematie, de herinneringen, en daardoor misschien ook wel, in vervolg van tijd, de daarop gegronde aanspraken doen herleven. — Maar onverminderd dat alles, is die benaming ongepast, want noch onze staatsregeling van 1813, noch die van 1814 kent eenen *Koning van Holland*, maar alleen een Koning der Nederlanden. — Ook achte men dit niet eene ijdele *susceptibiliteit*; want de souvereiniteit is aan onzen voortreffelijken monarch in 1813 niet opgedragen door Holland alleen, maar door alle de Nederlandsche gewesten, die er allen gelijkelijk deel aan hebben genomen om de onafhankelijkheid te verwerven; en toen in Amsterdam de koninklijke waardigheid werd toegekend aan Hoogstdenzelven, werd dat in naam en naar den wensch der geheele Natie gedaan, en niet door of van wege eene enkele provincie, hoe uitstekend dezelve ook wezen moge. Trouwens, niet éene provincie zoude zich in ons Rijk boven de andere willen verheffen, op welke wijze of hoe dan ook; en omdat wij daarvan ten volle overtuigd zijn, moet de benaming van *Koning van Holland* dubbel ongepast voorkomen; omdat voor als nog het Koningrijk der Nederlanden bestaat, en ook al wierd dat anders geschouwd, het aan niemand voegen zou, om op eigen gezag aan hetzelve en aan het Hoofd van den Staat eenen naam te geven, welken de Natie zelve niet heeft willen aanvaarden, en waarvan de vaststelling onbetwistbaar aan haar alleen toekomt, en niet aan vreemden.

Wanneer men in verband stelt de meer diplomatische toenadering der Nederlandsche en Engelsche hoven met hetgeen men mogt, dat te Töplitz omtrent al de aangelegenheden van Europa wonderd verhandeld zijn, als ook de oogenschijnlijk meerdere hevriendheid van Rusland met Engeland, dan zoude men daaruit eenige heilbeloovende voorspellingen mogen opmaken; wij willen althans de welgeplaatste overtuiging vasthouden, dat des Prinsen Talleyrand tegewoordigheid bij het groote monarchen-congres veel zal hebben toegebragt, om de zaak van Nederland uit het juiste oogpunt te

doen beschouwen, door ze onder haar waarachtig daglicht voor te stellen; en dat alzoo, waar de Prins van Oranje 's lands aanspraken met achtbaarheid, kracht, beleid en moed ondersteunde, de Prins der Nederlanden al zijne geestvermogens inspande om regt te verkrijgen en te betoogen, dat het zwaard in Augustus 1831 regtvaardiglijk getrokken werd. De steeds toenemende ontwapening van Oostenrijk doet de hoop meer herleven, dat geen algemeene oorlog zal uitbreken; maar de uitkomst bevestige, ter eere der Europesche staatkunde, dat de vrede niet gekocht werd ten koste der geregtigheid. Zoodanige vrede zoude eenen bedriegelijken vrede zijn, daar hij met zich de zaden van verdeeldheid zoude omdragen, en bij gebreke van een onwrikbaar steunpunt, aan het gebrek van onbestendigheid zou lijden.

Indien de jongste geruchten van eenen nieuwen voorgenomen, doch in de uitvoering belemmerden moordaanslag op der Franschen Koning zich ongelukkiglijk eens bevestigd hadden, dan zoude het Fransch ministerie de waarheid niet hebben kunnen loochenen der aan hetzelve, tijdens de voordragt der betengelingswetten gedane opmerking, dat de strengste strafwetten niet verhinderen kunnen, dat het dolzinnig gemoed misdaad opkome en rijpe in het hoofd eens elenden; maar dat men, zoeken, een steun moet zoeken in de zedelijke opleiding der Natie zelve. Doch het zoude ook evenzeer eene jammerlijke teleurstelling zijn geweest voor allen, die zich het gevoelen toeëigenden, dat de afschuwelijke moordaanslag van 28 Julij aller harten had vervuld van afgrijzen, en de gemoederen gestemd had; om, welke de verschillende staatkundige begrippen ook wezen mogten die men was toegedaan, den loop der tijden geduldig af te wachten, en aan een krachtvol bestuur (dat echter binnen de palen der billijkheid behoort te blijven) de herstelling en bewaring der rust en de wedergeboorte van het diepgevallen Frankrijk te vertrouwen. Wij geloóven, dat Lodewijk Philips en zijne ministers eindelijk de oogen geopend hebben over den waren toestand van het land aan hunne zorgen toebetrouwd; wij geloóven ook, dat zij den afgrond hebben gezocht te peilen, waarin de Natie dreigde reddeloos neer te storten; doch zij hebben, onzes inziens, te veel op eenmaal gewild; zij hebben zich wapenen doen smeden, die, wanneer zij niet hoogst bedachtzaam gebruikt worden, vriend en vijand, en met deze ook hen zelven zullen vernietigen; wij wenschen voor het heil der menschheid, dat de voorzigtigheid hun tot raadsman strekke, want van het welslagen der poging tot demping van de woelingen der partijen in Frankrijk hangt de rust van Europa af; wordt die poging met gelukkigen uitslag bekroond, dan mag ook Nederland het einde wachten van deszelfs verderfelijken onzekeren toestand; en dat aan hetzelve billijke vergoeding voor al het doorgestane zal verstrekt worden, en het mogelijk verlies der zuidelijke gewesten, door toevoeging van ander grondgebied of door de teruggave der daarvoor afgestane kolonien zal hersteld worden, dat hopen, wenschen en verwachten wij.

Gaat Spanje vooruit? Gaat Spanje te gronde? Die vragen kunnen niet toegaaam beantwoord worden, zonder den barometer der staatkundige gebeurtenissen, die in dat land elkander opvolgend als verschijnsels, te raadplegen. Wat geen gematigde Martinez de la Rosa, wat geen doorslepen en doortastend minister als de Graaf Toreno vermogten, dat betwijfelen wij of de nog meer liberale Mendizabal zal verwerven: vrede van binnen, ontzag naar buiten. Waar zelfs het *Statuto Real* onvoldoende is voor de volkseischers, en meer wordt toegegeven, dáár wordt de staatshulk op eene onstuimige zee gevoerd, wier verraderlijke bodem met blinde klippen is doorzaaid, waar de schipbreuk haar wacht. De *onschuldige* Isabella met een wankelend naar alle redmiddelen de handen uitstrekkend ministerie loopt gevaar van alles te verliezen; het goed der minderjarige wordt verdobbeld; want hijna al de kansen zijn *tegen*. Wie zal, als de hartstogten uitgewoed hebben, en de blinddoek wordt afgeligt, de zegevierende vanen van den wettigen Koning, de verschuldigde eer, hulde en gehoorzaamheid kunnen weigeren?

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — In het Dagblad van *Augsburg* leest men het volgend Artikel met het opschrift: *Over de vroegere Perioden der Halleysche Komeet en de tegenwoordige flauwheid van haar licht*, aan welk artikel hier eene plaats wordt gegeven, niet omdat wij alles wat over deze en dergelijke onderwerpen in buitenlandsche Dagbladen voorkomt, voor *Orakels* houden; maar om, overeenkomstig het doel van dit gedeelte onzer Courant, onze lezers bekend te maken met hetgeen er buitenslands over geschreven wordt, zonder ons te vermeten over alles, met of zonder kennis van zaken, een oordeel te vellen. In het verledene jaar, dus luidt ten naastenbij het artikel, werd in onderscheidene tijdschriften door J. W. Schmitz te *Leipzig* eene theorie voorgedragen, volgens welke alle hemellichamen, planeten zoowel als kometen, zich meer en meer van de zon verwijderen; hunne omloopstijden langer worden en de sterkte van hun licht verminderen zoude. Wanneer de omloopstijd van de Halleysche komeet van 75½ jaar, als dezelve vroeger omvatte, nu reeds tot 76 jaren en 8 maanden is aangegroeid, en de lichtvermindering, welke bij hare laatste verschijning in 1759 reeds zoo zeer in 't oog liep, nu nog aanmerkelijker wezen zal, zoo zoude men tot de overtuiging moeten komen, dat de periode van deze komeet zich bij voortduring verlengt, haar licht daarentegen en de staart steeds afnemen. Daaruit zoude dan noodwendig volgen, dat, hoe hooger men in de oudheid opklimt, hoe korter men hare periode, hoe glansrijker daarentegen men haren staart vinden moet. Daardoor zoude het dan komen, dat men over een tijdvak van zes perioden, de verschijnselen eener groote komeet, niet meer overeenstemmend vindt met hare laatste verschijning. Men zoude derhalve met eenen, telkens korter wordenden omloopstijd, tot in de oudheid moeten opklimmen, om alle verschijningen van deze komeet, en wel telkens met meerderen glans, terug te vinden. Neemt men aan, dat de omloopstijd dezer komeet, daar zij in 900 jaren van 75 tot 76 jaren toegenomen is, voor 25 eeuwen niet meer dan 73 jaren bedragen heeft, zoo vindt men in de oude Geschiedenis opmerkelijke verschijningen vermeld, welke met de tegenwoordige volkomen overeenstemmen, maar met eene afneming van glans en staart. De oudste verschijning, welke met onze tegenwoordige komeet overeenstemt, komt voor in de tijden van Aristoteles. In het jaar 642 vóór onze tijdrekening werd te *Athene* eene zeer groote komeet gezien, welke met haren staart het derde gedeelte des hemels bedekte. In het jaar 130 vóór Chr. komt deze verschijning, na zeven perioden van 73 jaren, weder voor, en dan na twee perioden van 73½ jaar weder in het jaar 16 van onze tijdrekening. Later vindt men eerst in 393 de verschijning eener groote komeet vermeld, welke alzoo vijf perioden van 76½ jaar van die des jaars 16 verwijderd was. Toen vervlogen er zeven perioden van 76½ jaar tot in 928, sedert welken tijd alle perioden dezer komeet tot op enzen tijd bekend zijn. Niet alleen dezer, maar ook bijna alle andere kometen, kunnen met toenemende omloopstijden en verminderenden glans, van zeer oude tijden worden nagegaan. De groote komeet, welke in het jaar 372 vóór Chr. verscheen, waarvan Aristoteles gewaagt, en welke Dionysius de mededingster der maan noemt, verscheen in eene van 95 tot 100 jaren toenemende periode, voor de derde maal in het jaar 188 vóór Chr. bij welke verschijning zij nog een zoo sterk licht van zich gaf, dat zij bij dag kon gezien worden. In het jaar 392 of 394 van onze tijdrekening wordt zij vermeld, als verzeld zijnde gegaan van wonderbare verschijnselen. In de jaren 1230, 1577 en 1677 werd zij naauwkeurig waargenomen; doch vertoonde zij zich met flauwen glans en de helling van hare baan naar de Ecliptica was in het tijdverloop van 1577 tot 1677 door de uitbreiding van haren loopkring van 74° 32′ 45″ tot 79° 3′ 15″ vermeerderd, en in de jaren 1758-59 werd deze komeet naauwelijks waargenomen. Zoo zouden dan dezelfde kometen, welke in de jaren 642 en 372 vóór onze tijdrekening zoodanige deel des hemels besloegen, en de mededingsters der maan konden genoemd worden, thans voor het ongewapend oog onzigtbare sterren zijn.

Italië. — De Heer Felix Bellotti, Vertaler der Grieksche Treurspeldichters, heeft nu zelf een treurspel vervaardigd, getiteld *Jefta's dochter*, waardoor hij zijnen reeds verkregenen Letterkundigen naam nog aanmerkelijk verhoogd heeft. — Graaf Balbo heeft in 't licht gegeven twee deelen met brieven van zijnen vriend Graaf Carlo Vidua, die na *Palestina*, *Arabië*, *Egypte*, *Noord-America* en vervolgens *Indië* bezocht te hebben, in October 1830 op het eiland *Celebes* in een brandenden zwavelpoel of solfatera gevallen en aan de gevolgen overleden is.

Frankrijk. — Te gelijker tijd, dat de oud-minister van Karel X, de Heer de Peyronnet, zijne geschiedenis der *Franken* in 't licht geeft, verschijnt het eerste deel van een werk over hetzelfde onderwerp, van den Belgischen schrijver Moke; maar terwijl eerstgemelde zijne geschiedenis aanvangt van de veroveringen der *Franken*, heeft de Heer Moke getracht tot de wieg en oersprong van dezen belangrijken volksstam op te klimmen. Daartoe heeft hij zich bediend van de ontdekkingen, welke in de latere tijden, door middel van eene meer naauwkeurige beoefening der algemeene Volken- en Taalkunde, gedaan zijn, ten opzigte van de eigenaardige kenmerken der verschillende menschenrassen en het verband tusschen derzelver talen. De Akademie der Wetenschappen te *Parijs* heeft aan den Heer Frédéric Cuvier opgedragen, om haar over het werk van den Heer Moke een verslag te geven, met betrekking tot de gevolgtrekkingen, welke in hetzelve gemaakt zijn uit de onderscheidende kenmerken der menschenrassen. — Men spreekt met grooten ophef van de nieuwe opera van Meyerbeer, *Les Huguenots*, welke voor het Koninklijk Muziekkoor te Parijs wordt bereid. Het orkest en het koor der opera zullen voor deze opera eene bijzondere versterking bekomen. — Als een nieuw bewijs ter staving van het gevoelen, dat ook het graan gedurende eenen onbepaalden tijd de kiemende hoedanigheid kan behouden, kan het volgende worden aangevoerd. In graftombes, welker daarstelling in het tijdvak tusschen Marcus Aurelius, tot den troonbestijging van Chaos beschaafde schoonen gesteld te moeten worden, en waarvan de ontdekking Fortelings in het Linneaansch genootschap te *Bordeaux* werd vermeld, heeft men nabij de hoofden der daarin besloten geraamten graankorrels gevonden, welke volkomen wel bewaard bleken te zijn, en waarvan verscheiden, na in den grond te zijn gelegd, opgroeiden en weder graan voortbragten.

NEDERLANDEN. — In het sedert weinig tijds te *Amsterdam* verschijnende, voor Studenten bestemde, Tijdschrift *Minerva*, hetwelk, naar de beide eerste afleveringen te oordeelen, geenen ongunstigen dunk van zich doet opvatten, vinden wij onder de Mengelingen het volgende zonderlinge, geval vermeld, waarvan bij ons te lande slechts zeer zelden voorbeelden worden aangetroffen. „Op den 28 Junij dezes jaars had de Heer J. MEERBURG, te *Zoetervoude* aan den *Rijn*, het genoegen in de nabijheid van eenen zijner houtzaagmolens eene slang, den *Coluber Natrix* van LINNAEUS, te vangen. Deze slang wordt door SHAW (Reizen IIde deel, bl. 194) *Natrix Torquata* genoemd en voor de listigste van alle slangen gehouden, waarom zij dan ook (zie Iste deel, bl. 271) als de verleidster van de eerste vrouw op aarde zoude worden aangemerkt. Dit dier nu, waarvan het eigenlijke vaderland *Italië* en de warmere streken van *Europa* is, doch ook somwijlen hier te lande en wel in *Drenthe* gevonden wordt, verkeert tot heden in den besten welstaod, en is op Zaturdag 25 Julij van huid verwisseld. Men noemt deze slang hier *Ringslang*, vermits achter den kop op den hals van dit dier twee witte, eenigermate naar eenen halsband gelijkende ringen zigtbaar zijn. Men vindt afbeeldingen en beschrijvingen van deze Slang bij SEBA, CHARAS, BLASIUS, VALENTINUS, VAN LIER, LINNAEUS, enz." (Sedert heeft men echter vernomen, dat de Slang in het bezit van iemand, aan wien de heer MEERBURG haar had verkocht, is gestorven).

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 20sten October.

	Laagste koers.	hoogste koers.	Koers 4 dezer.
NEDERLAND. pCt.			
Werk.Schuld 2½	53⅝	55⅞	55⅞
dito dito 5	102	102⅛	102⅛
Uitgestel. dito.	1 1/64	1 7/32	1 7/32
Kansbill. dito.	25 5/16	25⅜	25⅜
Amort. Synd. 4½	95 7/16	96	95⅞
Dito dito. 3½	79⅞		
Schatkistbill. 4			
Hand.-Maats. 4½	119¼	120⅜	119½
Nieuwe Dito. 4½	102		
FRANKRIJK.			
Ins. Grootb. 3	82		
ENGELAND.			
Dito p. 12 Aug. 3			
SPANJE.			
Per. R. F. Ams. 5	30 1/32	30 3/32	30⅛
Dito *f* 1000. 3	18⅝	18⅝	18 1/16
Fransche Uitg.	14⅜	14⅜	14⅜
Cert. R. Lond. 5	30 5/16	30⅛	30 5/16
Engelsch Uitg.			
PORTUGAL.			
Obl. te Lond. 5			
Dito dito 3			
NAPELS.			
Certific. L & B. 5			
Dito *Falck & C.* 5			
Leen. Lond. *B.* 5			
RUSLAND.			
Obl. *Hope* 1822 5	104⅛	104¼	104⅛

	pCt.	Laagste koers.	hoogste koers.	Koers 4 dezer.
Dito 18 29/30	5	104¼	104⅜	104⅝
Cert. dito 18 31/32	5	97¼	97⅜	
Obl. te Lond.	5			
Cert. te Hamb.	5			
Ins. in Assig.	6	69¼		
Certific. dito.	6	69⅛		
POLEN. A. L. fl. 300				
Aand. L. fl. 500		151¼		
PRUISSEN.				
Dito dito *R.* 50.		105⅛	105¼	
Neg. L. 1830.	4			
OOSTENRIJK.				
Aand. L. *f* 100.				
Dito-dito 250	4			
Metallick.	5	98⅝	98¾	
Dito L. gen.	5			
Dito.	2½	57	57¼	57
Obl. *Goll & C.*	5			
Dito.	4			
Cert Staadsb.	2½			
Ween. Bact.	3			
N. Ween. Aand.				
DENEMARKEN.				
Leen. te Lond.	3			
BRAZILIEN.				
Dito *Rotsch.*	5	87⅛	87¼	
Russ. Fr. Aand. 500 Fr.	*f*			

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, Vrouwe ADELGONDE CHARITAS ZENCKER, geliefde Echtgenoote van

J. C. MUGGE,

Utrecht, den 19. October 1835. 1sten Luitenant der 16de Afdeeling Inf.

*** Het Liefhebberij-TOONEEL-GEZELSCHAP *EENSGEZINDHEID* betuigt bij deze het geëerde Publiek zijnen opregten dank voor de toegenegenheid en den bijval, die hetzelve bij de tot heden gegeven drie Voorstellingen mogten ten deel vallen.

Op verzoend verzoek zullen door het genoemde Gezelschap nog twee Voorstellingen gegeven worden, tot het dekken der kosten waarvan vooraf een Abonnement zal geopend worden, waartoe ieder belangstellende in de gelegenheid zal gesteld worden en vertrocht wordt zich te verbinden en zijnen naam te teekenen op de Lijst die deswege zal worden aangeboden. De prijzen zullen voor de Heeren Geabonneerden, voor elk dier Voorstellingen, zijn: eerste plaats 50 Cents; tweede plaats 35 Cents.

Het Gezelschap durft de hoop voeden, de verdere genegenheid van het Publiek te ondervinden, zullende van zijnen kant alles aanwenden, om zooveel mogelijk te voldoen.

VOOR HET RIJK.

VIERDE DIRECTIE VAN FORTIFICATIEN.

VESTING BREDA.

OPENBARE AANBESTEDING.

Ingevolge magtiging en onder nadere goedkeuring zal, door den Kolonel-Directeur der Vierde Directie van Fortificatien te Breda, in het openbaar worden aanbesteed:

Het BOUWEN van een KLEIN ARSENAAL, *op de zoogenaamde* Gasthuisvelden, *binnen de Vesting* Breda, *met het MAKEN van de daarbij behoorende* AFSLUITINGEN *en het BESCHOEIJEN van een gedeelte der RIVIER* DE MARK, *achter hetzelve.*

Deze Aanbesteding zal geschieden op ZATURDAG den 31sten October 1835, des morgens ten *elf* ure, in het Koffijhuis op de Groote Markt, bij A. PYTAK, alwaar het Bestek van stonden aan ter lezing zal liggen, en inmiddels nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Majoor Eerstaanwezenden Ingenieur te Breda, alwaar ook de Teekening van het Gebouw des morgens van 10 tot 12 uren te zien is.

*** Door W. J. THIEME, te Zutphen, is algemeen verzonden en onder anderen bij de Uitgevers dezer verkrijgbaar:

Al de Werken van JACOB CATS, prachtuitgave, opgedragen aan Z. K. H. den Prins *van Oranje*, 5e, 6e en 7e afl.

De 8e afl. zal mede deze maand verkrijgbaar zijn.

De Uitgever noodigt de Eerminnaars der Teekenkunde uit, hem met hunne bijdragen te vergenoegen, op dat dit Werk een Album moge worden van Teekenaars van Oud-Nederland.

D. BOMHOFF, Hz., Nouveau Dictionnaire Français-Hollandais et Hollandais-Français, 2 vol., bij intekening . . . . . *f* 15,50.

Dit Woordenboek, bewerkt naar die van *Laveaux*, *de l'Académie*, *Boiste*, *Gattel*, *Girault-Duvivier*, *Nodier*, *Schuman*, *Mozin*, *Gingel*, *Halma* en *Weiland* en *Kramer-dijk*, mag men aan der volledigste alzoover die tot heden zijn uitgegeven. — Geene noodelooze voorbeelden zijn in hetzelve opgenomen, maar alle woorden en uitdrukkingen verklaard en opgehelderd. Het is met de meeste zorg uitgevoerd, bevat 2524 pagina's en reikt 112,000 hoofdwoorden. De geringe prijs van *negen* Cents per *zestien* bladzijden, doet de Uitgever vertrouwen, dat dit Woordenboek een en gewenschten bijval moge vinden.

Neues Deutsch.-Holl. und Holl.-Deutsches Wörterbuch, 2 Theile. 3e ausg. . . . . *f* 9,50.

Elk deel wordt ook afzonderlijk verkocht.

WILLIAMS, Engelsch-Nederd. Gesprekken, over het schrijven en de Grondregels der Engelsche taal, naar den 3den druk bewerkt door D. Bongers, 3 deeltjes . . . . . *f* 0,90, of Iste deeltje *f* 0,60, 2de deeltje *f* 0,30.

De Nederlandsche Kindervriend, door N. AMELIJN N. Z., 24e stukje. . . . . *f* 0,25.

HELSEN, Abt te Brussel, de Oorbiecht der R. K. verschoond . . . . . *f* 1,50.

Dit Werkje waarvan de originele uitgave in België onder de handen wierd opgekocht, maakt den lezer bekend, met de strekking en geheimen der Biecht.

Mr. B. W. A. E. SLOOKE van OLDHUIS, Poezij . . *f* 1,80.

Over dezen dichtbundel, leze men de gunstige beoordeeling in het Letterlievend Maandschrift van Augustus ll.

Bijbelsche Tafereelen in houtsneeplaten, 1—6 afl. *f* 4,50.

De 7—12 afl. worden in deze maand verwacht, waardoor het Oude Testament kompleet is.

De buitengewone bijval, die deze uitgave te beurt viel, liet niet toe dezelve *in commissie* te zenden: voor inteekening-prijs zijn er nog verkrijgbaar.

*** De Uitgevers dezer door aankoop Eigenaars geworden zijnde van het werkje:

VERHANDELING OVER HET UITSLAAN EN INWATEREN VAN BINNEN-MUREN EN HOLBOGEN en ter bevordering eener matige Droogte voornamelijk binnen de Gebouwen, tot het bergen van Buskruid en Levensmiddelen met eenige Scheikundige Aanteekeningen, door *J. G. W. Markes*, 1sten Kapitein-Ingenieur.

Hebben hetzelve op nieuw uitgegeven en tegen den verminderden prijs van 60 Cents verkrijgbaar gesteld.

In dit werkje wordt in *drie* afdeelingen beknopt en zaakrijk gehandeld: 1°. Over de Natuur-oorzaken tegens het uitslaan en inwateren der Binnen-Muren van vederige en vooral van overwelfde gebouwen, waarin men Buskruid en Levensmiddelen opslegt; 2°. Over de Middelen welke tijdens den Opbouw met nut tegen het uitslaan en inwateren der Binnen-Muren en Holbogen zouden kunnen worden aangewend, en 3°. Over de Middelen welke als nog aan Oude Magazijnen tegen de vochtigheid zouden kunnen worden aangewend.

Door boysngemelden wordt van denzelfden Schrijver met veel succes gedebiteerd:

BIJDRAGE TOT DE KENNIS DER VESTINGBOUWKUNST en meer bijzonder van de Veldverschansingen, hunne Uitwerking van het Geschut, onderscheidene soorten van Batterijen, Aanval en Verdediging van Veldwerken en Vestingen en over de Militaire Bouwkunst, met een *Aanhangsel*, bevattende: Opgaven, Aanteekeningen, Gegevens, Afmetingen, Formules, enz.; hetzelve ingelegt voor de verschillende Wapenen.

Dit voor ieder Krijgsman, die zich in de Practische en Wetenschappelijke kennis van zijn vak wenscht te volmaken, hoogst belangrijk werk, buiten het Aanhangsel, in *twee* Hoofdafdeelingen verdeeld, die te zamen weder in 14 onderscheiden Hoofdstukken gesplitst zijn, groot 705 pagina's compres gedrukt, en van *twaalf* Tabellen voorzien, is bij de Uitgevers dezer, gelijk mede bij alle hunne Correspondenten, voor den betrekkelijk zeer geringen prijs van *f* 4,60 verkrijgbaar.

Te Breda, bij BISSE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.